

kájából a maga részét, a mint azt óhajtotta volna, kivegye. A súlyos kór életének 72. évében, 1910. évi november 16-án elvitte körülkből övéihez, a kiket a halál egymásután ragadott el, tevékeny életének boldogságát gyakran szakítván meg. Ezekre a súlyos csapásokra önzetlen munkálkodásában, gyűjteményeiben, állandóan körülötte levő egyetlen lányában, öccsében és az őt szerető és tisztelő barátainak nagy számában lelte vigasztalását.

Emlékét működésével örökké emlékezetessé tette, mi pedig csak szeretettel fogunk nesztorunk emlékének áldozni.

Újabb adatok Kiskunfélegyháza környékének Hymenoptera-faunájához.

Irta: MÓCZÁR MIKLÓS.

Kiskunfélegyháza hártványásszárnyú rovarairól mindezideig kevés adatot találunk az irodalomban. Az első és egyodüli adatokat abban a felsorolásban találjuk, melyet 1902—1904. évi gyűjtéseim alapján DR. VÁNGEL JENŐ tett közzé 1905-ben e folyóiratban.¹ Azóta hosszabb-rövidebb ideig minden nyáron gyűjtöttem hártványásszárnyú rovarokat is s^e ezáltal míg egyrésztől újabb gyűjtéseim alapján mintegy megerősítem a jelzett dolgozatban felsorolt adatok helyességét, másrésztől újabb adatokkal is gyarapítom a város s vele együtt a Duna-Tisza közének hártványásszárnyú rovarfaunájának ismeretét. A DR. VÁNGEL JENŐ felsorolta 240 fajhoz hozzáadva az alábbi 135 fajt, a város környékéről eddig 375 faj és változat ismeretes. Legtöbbször gyűjtöttem a város déli és nyugati határában húzódó országutak nap-sütötte homokos részein, a vasuti töltések oldalain, továbbá a homoki szőlők dülőlútain és nádfedeleles kunyhóinak csorgásán. Itt található az a vidékre is jellemző hártványásszárnyúak mint a *Holopyga flavipes* EV., *monochroa* BUYSS., *ahenea* DHLB., a *Chrysis analis* SPIN., *Zetterstedti* SCHUCK., *Thalhammeri* MOC., *purpurata* FABR., *Dalla-Torreana* MOC., a *Mutilla regalis* FABR., *Myrmosa cognata* COSTA, *Salix vulneratus* COSTA, *Astata Costae* PICCIOLI, *Cerceris leucozonica* SCHLETT. és *tuberculata* VILL., az *Odymerus spiricornis* SPIN., a *Bombus fragrans* PALL., *Anthrena sylimbrii* FRIESE, *Phiarus abdominalis* EV., a *Coelioxys polycentris* FÖRST., stb.

Tapasztalá-om szerint a nyári hónapokban való további gyűjtések már kevés új adatot szolgáltathatnak, annál többet azonban a tavaszi hónapok, melyekben csak kevés alkalomkor gyűjthettem.

¹ Adatok Magyarország rovarfaunájához. III. Hymenoptera. (Rovartani Lapok. XII. 1905, p. 143—147, 165—168, 186—189.)

Kétes fajaim meghatározását MOCSÁRY SÁNDOR úr volt szíves végezni, amiért nem mulaszthatom el, hogy e helyen is hálás köszönetemet kifejezzem!

Újabb adataim a következők:

Tenthredinidae. *Hylotoma melanochoera* GM. — *Cyphona furcata* VILL. — *Athalia glabricollis* THOMS., *spinarum* FABR., *rosae* LINN., *annulata* FABR. — *Selandria serva* FABR. — *Dolerus gonager* FABR., *picipes* KLG., *fissus* HTG. — *Tenthredopsis hungarica* KLG. — *Melanopus Fabricii* LEACH.

Siricidae. *Cephus pygmaeus* LINN. — *Sirex juveneus* LINN.

Ichneumonidae. *Lissonota insignita* GRAV. — *Theronia flavicans* FABR. — *Acoenites dubitator* PANZ.

Braconidae. *Iphiaulax impostor* SCOP.

Chalcididae. *Smiera sispes* LINN. — *Chalcis intermedia* DALM.

Chrysididae. *Ellaempus spina* LEP., *auratus* LINN. v. *maculatus* MOCS., *truncatus* DHLB., *aeneus* FABR. — *Holopyga curvata* FÖRST., *flavipes* EV., *monochroa* BUYSS., *sculpturata* AB., *rosea* ROSSI. — *Chrysogona pumila* KLUG. — *Chrysis indigotea* DUF. et PERR., *nitidula* FABR., *rutilans* OLIV., *Thalhammeri* MOCS., *ignita* LINN. v. *longula* AB., *pulchella* SPIN.

Formicidae. *Aphenogaster structor* LATR. — *Tetramorium caespitum* L. — *Lasius alienus* FÖRST.

Heterogynidae. *Mutilla regalis* FABR., *rufipes* FABR. — *Myrmosa cognata* COSTA. — *Mysine cylindrica* FABR.

Pompilidae. *Pompilus albispinus* Pz., *Magretti* KOHL., *nigerimus* SCOP., *vagans* KLUG., *viaticus* LINN. — *Salius hyalinatus* FABR., *versicolor* SCOP. et v. *Fabricii* VANDERL.

Sphecidae. *Trypoxylon attenuatum* SM. — *Notogonia pompiliformis* PANZ. — *Astata Costae* PICCIOLI. — *Ammophila hirsuta* Scop., *capucina* COSTA. — *Philanthus venustus* ROSSI. — *Cerceris funerea* COSTA, *dacica* SCHLETT., *rubida* SUR., *quadrifasciata* Pz., *interrupta* Pz., *labiata* FABR., *tuberculata* VILL. — *Oxybelus melancholicus* CHEVR. — *Mellinus arvensis* LINN. — *Stizus tridens* FABR., *hungaricus* FRIV. — *Bembex mediterranea* HANDL. — *Crabro serripes* Pz.

Vespidae. *Eumenes pomiformis* F., *mediterranea* KRIECHB. — *Odynerus crassicornis* Pz., *debilitatus* SAUSS., *parietum* LINN. v. *renimacula* LEP.

Apidae. *Apis mellifica* L. — *Bombus Derhamellus* K., *fragrans* PALL., *pomorum* Pz. — *Podalirius salviae* MOR. — *Eucera nitidiventris* MOCS. — *Xylocopa valga* GERST. — *Rophites canus* EV., *Hartmanni* FRIESE. — *Nomia femoralis* PALL., *ruficornis* SPIN., *diversipes* LATR. — *Colletes nasutus* SM., *marginatus*

talis FOURCR. — *Epeolus productus* THOMS. — *Nomada succinta* PANZ., *trispinosa* SCHMIED. — *Pasites maculatus* JUR., *minutus* MOCS. — *Phiarus abdominalis* EV. — *Coelioxys rufocaudata* SM., *polycentris* FÖRST., *conoidea* ILLIG., *aurolineata* FÖRST. — *Stelis phaeoptera* K.

SM., *picistigma* THOMS. — *Anthrena carbonaria* LINN., *thoracica* FABR., *nitida* FOURCR., *albicans* MÜLL., *tibialis* K., *Trimmerana* K., *sisymbrii* FRIESE, *praecox* SCOP., *albicus* K., *parvula* K., *niveata* FRIESE., *ventralis* IMH., *scita* EVERS.M., *fimbriata* BRULLÉ., *truncatilabris* MOR., *combinata* CHRIST., *propinqua* SCHCK., *dubitata* SCHCK., *chryso-pyga* SCHCK., *hungarica* FRIESE. — *Halictus albipes* FABR. v. *affinis* SCHCK., *malachurus* K., *politus* SCHCK., *xanthopus* K., *zonulus* SM. — *Osmia Panzeri* MOR. — *Lithurgus fuscipennis* LEP. — *Megachile versicolor* SM., *leucomalla* GERST., *pacifica* PANZ. — *Anthidium laterale* LATR., *pubescens* MOR. — *Psithyrus Barbutellus* K., *ves-*

A lepkék terjeszkedése.

Irta: KÜRTÖSI JÓZSEF.

Minden lepkész tapasztalhatta, hogy felkutatót, tehát jól ismert gyűjtőterületén, a hol már majdnem minden fajt összegyűjtött, egyszer csak új fajt talál, talán egy, talán több példányban is. Jól átkutatott területen az ilyen eset nem azt igazolja, hogy ez elkerülte volna figyelmét, hanem vagy az illető lepkefaj új térfoglalását, vagy még csak az erre irányuló törekvést.

A lepkék elterjesztésében véletlen eset is játszhat közbe pl. bizonyos anyagok, de különösen élő s kifágot fák szállítása alkalmával a rájuk bábozódott lepkebábokat is szertehurezolja. Így történetelt meg az, hogy SZALAY KÁLMÁN állami tanító Orosházán 1908. VII. 21-én egy *Lymantria monacha* L. hímét fogott.

Azonban nemcsak véletlen körülmények játszanak közbe a lepkék továbbterjedésénél, hanem a lepkék vándorlási ösztöne is. A mint megfigyelték, hogy egyes fajok, mint pl. a *Pyrameis cardui* L., nagy csoportokban indulnak vándorútjukra, éppen úgy megfigyelték azt is, hogy egyes példányok is nekimerészkednek az ismeretlennek. Ezt tapasztalták különösen a *Daphnis nerii* L. s *Choerocampa celerio* L. fajoknál.

Ezen fajoknál könnyű volt a megfigyelés, mert tudjuk, hogy hol van hazájuk s ha már most oly vidéken fogjuk, a hol megfigyeléseink szerint nem növekedhettek fel, feltehetjük s feltevésünkben nem is csalódunk, hogy odavándorlásuk közben jutottak el. S ha